

Kulttuurikasvatussuunnitelma varhaiskasvatuksesta lukioon 2026-2029

Vimpelin kunta

Hyväksytty 22 / 9/2026

Vapaa-aika- ja kulttuurilautakunta § 21

Sisällysluettelo

Kulttuurikasvatussuunnitelma varhaiskasvatuksesta lukioon 2026-2029	1
Johdanto	2
Varhaiskasvatus	3
Esiopetus.....	4
Perusopetus.....	5
1.-4. luokat	5
5.-6. luokat	6
7.-9-luokka.....	7
Lukio.....	8
Lähteet.....	10

Johdanto

Kulttuurin käsitteellä tarkoitetaan kaikkia ihmisyyhteisöjä muodostavia tietoja, taitoja, tapoja, arvoja ja normeja. Kulttuuri kattaa esimerkiksi kielen, valtarakenteet, taiteen, urheilun, elinkeinon, uskonnon ja muut katsomukset. (Opetushallitus n.d.). Lapsen oikeuksien yleissopimus (60/1991) koskee jokaista alle 18-vuotiasta. Artiklan 31 mukaan jokaisella lapsella on oikeus lepoon, vapaa-aikaan, leikkiin, virkistystoimintaan, vapaaseen kulttuurielämään ja taiteisiin.

Kunnan on lain (166/2019, 3§) mukaan järjestettävä kulttuuritoimintaa, jonka toteuttamiseksi täytyy:

- ”1) edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä;
- 2) luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle;
- 3) edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa;
- 4) tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen;
- 5) edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa;
- 6) edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa;
- 7) edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.”

Kulttuurikasvatussuunnitelmalla taataan lapsille ja nuorille laadukas ja tasa-arvoinen kulttuurikasvatus ja mahdollisuus kokea taidetta ja kulttuuria monipuolisesti. (Suomen lastenkulttuuriliitto n.d.). Tämän suunnitelman tarkoitus on tukea lukuvuotia 2026-2029, jotta lapsia ja nuoria muistetaan ohjata erilaisten kulttuurin tapojen piiriin. Suunnitelma on sovellettavissa ja päivitettävissä kerran valtuustokaudessa. Koulun henkilökunta kantaa suurta vastuuta lasten ja nuorten kulttuurin tavoittelusta ja toimien toteutumisesta. Tarkemmat yksikkökohtaiset kuvaukset tapahtumista ja vaihtoehtoisista mahdollisuuksista kirjataan toimipisteiden vuosikertomuksiin. Tämä suunnitelma kattaa varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, peruskoulun ja lukion oppilaat ja opiskelijat.

Ideaksi erilaisia kulttuurin toteutumisen tapoja (Suomen lastenkulttuuriliitto n.d.):

- Arkkitehtuuri ja rakennettu ympäristö
- Elokuva
- Kulttuuriperintö ja kulttuurienvälisyys
- Kuvataide, valokuvaus ja sarjakuva
- Sanataide ja kirjallisuus
- Media ja uudet kulttuurin alat
- Muotoilu ja kädentaidot
- Musiikki
- Paikalliskulttuuri
- Tanssi, teatteri ja sirkus

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksessa tavoitetaan suuri osa lapsista, joten siellä on mahdollista vaikuttaa lasten kulttuurieroihin ja tasoittaa sosioekonomisen taustan vaikutuksia lapsien varhaisessa elämässä. Varhaiskasvatuksen kulttuurinen kasvatus tapahtuu musiikin ja tanssin, kuvataiteen ja käsitöiden sekä liikunnan ja draamakasvatuksen toiminnan myötä. (Ruokonen & Rusanen 2009, 10-11). Lapsen varhaiskasvatuksessa saadut kokemukset ja tiedot kulttuurista vahvistavat lapsen mahdollisuuksia käyttää, omaksua ja muuttaa kulttuuria (Opetushallitus n.d.).

Varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelma			
Työpaja / teemapäivät	Luonto	Kirjasto	Muu toiminta
Taideviikko*	Retket tuttuihin lähiympäristöihin	Yhteiset satutuokiot	Historia tutuksi* Kulttuuriesitys* Vanhojentanssit ja penkkarit Vuosittaiset juhlat

Taideviikko* toteutetaan kerran syksyllä ja kerran keväällä. Ideana on monipuolinen musiikillinen-, kuvallinen-, käsityöllinen-, kehollinen- ja sanallinen ilmaisu. Taideviikosta voi tehdä myös esityksen tai näyttelyn, jolloin lapset oppivat esiintymään.

Historia tutuksi* tarkoittaa ikäluokalle sopivaa historiaan tutustumista. Se voi tapahtua esimerkiksi kulttuurin perinteisiin tutustumisella liputuspäivinä, tai kotipaikan tai perheen perinteisiin tutustumalla.

Kulttuuriesitys* voi olla retki jonnekin tai tilattava palvelu. Se voi myös olla esimerkiksi vanhempien oppilaiden musiikki- tai taide-esityksen seuraaminen. Vähintään yksi tapahtuma vuodessa olisi tavoiteltavaa.

Esiopetus

Esiopetuksessa kehitetään lasten käsitöiden, musiikillisen, kuvataiteellisen, kehollisen ja suullisen ilmaisun perustaitoja. Kulttuuriin ja ilmaisuun tutustuminen vahvistaa lasten osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja. Esiopetuksen yleisinä tavoitteina onkin rohkaisu ja ohjaus ilmaisuun, havaintoihin, ideointiin ja kokemuksiin. Esiopetuksessa tulee hyödyntää erilaisia oppimisympäristöjä ja lähiseudun kulttuuritarjontaa. (Esiopetussuunnitelma 2014).

Esiopetuksen kulttuurikasvatussuunnitelma			
Työpaja / teemapäivät	Luonto	Kirjasto	Muu toiminta
Taideviikko*	Retket lähiympäristöihin	Kirjastovierailu / kirjaston toiminnan mukailu yksikössä Lukuviikko huhtikuussa	Historia tutuksi* Kulttuuriesitys* Vanhojentanssit ja penkkarit Vuosittaiset juhlat

Taideviikko* toteutetaan kerran syksyllä ja kerran keväällä. Ideana on monipuolinen musiikillinen-, kuvallinen-, käsityöllinen-, kehollinen- ja sanallinen ilmaisu. Taideviikosta voi tehdä myös esityksen tai näyttelyn, jolloin lapset oppivat esiintymään.

Historia tutuksi* tarkoittaa ikäluokalle sopivaa historiaan tutustumista. Se voi tapahtua esikoulussa esimerkiksi vanhojen kuvien tai videoiden katselulla, liputuspäivien tietoisella tai oman kulttuurin juhliin osallistumalla.

Kulttuuriesitys* voi olla retki jonnekin tai tilattava palvelu. Se voi myös olla esimerkiksi vanhempien oppilaiden musiikki- tai taide-esityksen seuraaminen. Vähintään yksi tapahtuma vuodessa olisi tavoiteltavaa.

Perusopetus

Perusopetuksen tehtävänä on edistää kulttuurista osaamista, kulttuuriperinnön arvostamista, kulttuuri-identiteetin ja pääoman rakentumista. Oppilaiden tulee oppia ja tutkia elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä omia juuriaan esimerkiksi sosiaalisen, katsomuksellisen ja kielellisen näkökulman kautta. Opetuksessa oppilaille mahdollistetaan taiteen, kulttuurin ja kulttuuriperinnön kokeminen ja tulkitseminen. (Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma 2026).

Perusopetuksen laaja-alaisen osaamisen yksi painotuksista on kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu. Tämä sisältää ilmaisutaidon ja draaman, puhe- ja keskustelutaidot, oman kulttuurin tekemisen, media- ja kulttuuritarjonnan tuntemisen sekä oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tuntemisen ja arvostamisen. (Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma 2026). Tämä painopiste on oleellinen kulttuurikasvatussuunnitelman kannalta, vaikka muutkin laaja-alaisen oppimisen painopisteet tukevat kulttuurista oppimista mallikkaasti.

1.-4. luokat

1.-4.luokkien kulttuurikasvatussuunnitelma			
Työpaja / teemapäivät	Luonto	Kirjasto	Muu toiminta
Taidepäivät	Retket lähiympäristöihin	Kirjastovierailu	Historia tutuksi*
Työpaja*		Lukudiplomi	Kulttuuriesitys*
		Lukuviikko huhtikuussa	Nuorisotilat tutuksi (4.lk)
		Ääni- ja e-kirjallisuuteen tutustuminen*	Pesäpallomuseo (4.lk)
			Vanhojentanssit ja penkkarit
			Vuosittaiset juhlat

Taidepäivät* toteutetaan kerran syksyllä ja kerran keväällä. Ideana on monipuolinen musiikillinen-, kuvallinen-, käsityöllinen-, kehollinen- ja sanallinen ilmaisu. Taidepäivistä voi sopimusten puitteissa tehdä myös esityksen tai näyttelyn huoltajille, kirjastoon tai kuntaan kylänraitille.

Työpaja* voi olla mikä tahansa kuvataide-, käsityö-, media-, musiikki-, sirkus-, tanssi-, teatteri- tai teknologiatyöpaja. Palvelu voi olla ostettava, tai esimerkiksi yhteistyössä kunnan, kansalaisopiston tai kunnan asukkaiden kanssa. Työpaja voi myös tarkoittaa tiettyihin teemoihin liittyviä tehtäviä, joita oppilaat toteuttavat.

Ääni- ja e-kirjoihin tutustuminen* voi tapahtua esimerkiksi luokassa yhteisen kirjan kuuntelulla rentoutuessa.

Historia tutuksi* tarkoittaa ikäluokalle sopivaa historiaan tutustumista. Historiaan tutustuminen voi tarkoittaa 1.-4.luokilla esimerkiksi juhlapäiviin osallistumista tai muuta oman historian oppimista tukevaa toimintaa.

Kulttuuriesitys* voi olla retki jonnekin tai tilattava palvelu. Se voi myös olla esimerkiksi vanhempien oppilaiden musiikki- tai taide-esityksen seuraaminen. Vähintään yksi tapahtuma vuodessa olisi tavoiteltavaa. Tämän lisäksi 4.-luokkalaiset vierailevat pesäpallomuseossa.

5.-6. luokat

5.- ja 6.luokkien kulttuurikasvatussuunnitelma			
Työpaja / teemapäivät	Luonto	Kirjasto	Muu toiminta
Musiikkiesitys*	Retket luontokohteisiin (Vatpakka, Pyhävuori tms.)	Kirjastovierailu ja kirjojen lainaus	Historia tutuksi*
Työpaja*			Kulttuuriesitys*
		Lukuviikko huhtikuussa	Nuorisotilat tutuksi
			Suksitehdasmuseo (5.lk tai 6.lk)
			Vanhojentanssit ja penkkarit
			Vuosittaiset juhlat

Musiikkiesitys* tarkoittaa esiintymispäivään luokkana tai pienenä ryhmänä esityksen tai muutaman esityksen luomista. Musiikkipäivä mahdollistaa vanhemmille koululaisille esiintymisen harjoittelun, sekä eskarilaisille ja nuoremmille koululaisille musiikkitapahtumaan osallistumisen ilman suurempia kustannuksia.

Työpaja* voi olla mikä tahansa kuvataide-, käsityö-, media-, musiikki-, sirkus-, tanssi-, teatteri- tai teknologiatyöpaja. Palvelu voi olla ostettava, tai esimerkiksi yhteistyössä kunnan, kansalaisopiston tai kunnan asukkaiden kanssa. Työpaja voi myös tarkoittaa tiettyihin teemoihin liittyviä tehtäviä, joita oppilaat toteuttavat.

Historia tutuksi* tarkoittaa ikäluokalle sopivaa historiaan tutustumista. Historiaan tutustuminen voi tarkoittaa 5.-6. luokilla esimerkiksi kansalaisopiston näyttelyä (v.2025 pidetty kudontaryhmien näyttely), juhlapäiviin osallistumista tai muuta oman historian oppimista tukevaa toimintaa.

Kulttuuriesitys* voi olla retki jonnekin tai tilattava palvelu. Vähintään yksi tapahtuma vuodessa olisi tavoiteltavaa. Lisäksi ennen yläkouluun siirtymistä käydään vierailulla suksitehdasmuseolla.

7.-9-luokka

7.-9.luokkien kulttuurikasvatussuunnitelma			
Työpaja / teemapäivät	Luonto	Kirjasto	Muu toiminta
Musiikkiesitys*	Retket luontokohteisiin (Vatpakka, Pyhävuori, muut E-P kohteet)	Kirjastovierailu	Historia tutuksi*
Työpaja*		Lukuviikko huhtikuussa	Kulttuuriesitys*
			Mahdollinen luokkaretki
			Museo/näyttely/teatteri tms. (7.-8.lk)
			Nuorisotilat tutuksi
			Vanhojentanssit ja penkkarit
			Vuosittaiset juhlat

Musiikkiesitys* tarkoittaa esiintymispäivään luokkana tai pienenä ryhmänä esityksen tai muutaman esityksen luomista. Musiikkipäivä mahdollistaa vanhemmille koululaisille esiintymisen harjoittelun, sekä eskarilaisille ja nuoremmille koululaisille musiikkitapahtumaan osallistumisen ilman suurempia kustannuksia.

Työpaja* voi olla mikä tahansa kuvataide-, käsityö-, media-, musiikki-, sirkus-, tanssi-, teatteri- tai teknologiatyöpaja. Palvelu voi olla ostettava, tai esimerkiksi yhteistyössä kunnan, kansalaisopiston tai kunnan asukkaiden kanssa. Työpaja voi myös tarkoittaa tiettyihin teemoihin liittyviä tehtäviä, joita oppilaat toteuttavat.

Historia tutuksi* tarkoittaa ikäluokalle sopivaa historiaan tutustumista. 7.-8.luokalla paikallishistoriaan tutustumista ja oman historian oppimista tukevaa toimintaa, kuten Vimpelin kunnan historiaan ja sen taiteeseen perehtyminen.

Kulttuuriesitys* voi olla retki jonnekin tai tilattava palvelu. Vähintään yksi tapahtuma vuodessa olisi tavoiteltavaa. Lisäksi 7.-8. luokalla erillinen museo-, teatteri- tai taidenäyttelyyn osallistuminen.

Lukio

Lukiossa opiskelijat kartuttavat tietämystään ihmisistä, kulttuureista, ympäristöistä ja yhteiskunnasta. Lukion sivistysihanne pyrkii totuuteen, hyvyyteen, kauneuteen, rauhaan ja oikeudenmukaisuuteen. Lukion oppilaat ymmärtävät laajasti ihmisarvosta ja -oikeuksista, eettisestä ratkaisun tekemisestä, luonnon ja ympäristön merkityksestä sekä kulttuurisesta moninaisuudesta. Lukiossa kulttuuriperintöä vahvistetaan tiedon ja osaamisen välittämisellä, arvioinnilla ja uudistamisella. (Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019).

Lukiolaisten kulttuurikasvatussuunnitelma			
Työpaja / teemapäivät	Luonto	Kirjasto	Muu toiminta
Työpaja*	Retket luontokohteisiin (Vatpakka, Pyhävuori, kansallispuistot tai muut E-P kohteet)	Kirjastovierailu ja opastuskierros kansainvälisille opiskelijoille	Vuosittaiset juhlat Vanhojentanssit ja penkkarit

			Jatko- opiskelupaikkoihin tutustuminen Omatoiminen taidetestaus* Nuorisotilat tutuksi Mahdollisuus leirikouluun (jatkaajat) Mahdollisuus opintomatkoihin yhteistyökouluissa (Ranska ja Japani)
--	--	--	--

Työpaja* voi olla mikä tahansa kuvataide-, käsityö-, media-, musiikki-, sirkus-, tanssi-, teatteri- tai teknologiatyöpaja. Palvelu voi olla ostettava, tai esimerkiksi yhteistyössä kunnan, kansalaisopiston tai kunnan asukkaiden kanssa. Työpaja voi myös tarkoittaa tiettyihin teemoihin liittyviä tehtäviä, joita oppilaat toteuttavat.

Omatoiminen taidetestaus* tarkoittaa jokaisen oppilaan omaa tutustumista mieluisaan ja kiinnostavaan tapahtumaan. Ilmaisia vaihtoehtoja on paljon. Esimerkkinä jotkut konsertit, monet museot ja näyttelyt, digimuseo, alueemme nähtävyydet.

Lähteet

Asetus lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen voimaansaattamisesta sekä yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain voimaantulosta. (60/1991).

Esiopetussuunnitelma. (2014). Viitattu 8.9.2026 [Esiopetussuunnitelma - ePerusteet](#)

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma. (2026). Viitattu 9.7.2026 [Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma - ePerusteet](#)

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta. (166/2019).

Lukion opetussuunnitelman perusteet. (2019). Viitattu 9.7.2026 [Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019 - ePerusteet](#)

Opetushallitus. (n.d.). Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus. Viitattu 8.7.2026 [Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus | Opetushallitus](#)

Opetushallitus. (n.d.) Mitä kulttuurilla tarkoitetaan? Viitattu 13.7.2026 [Mitä kulttuurilla tarkoitetaan? | Opetushallitus](#)

Ruokonen, I & Rusanen, S. (2009). Esteettinen kasvattaja kulttuurisena kasvattajana. Teoksessa Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa. Iloa, ihmettelyä ja tekemistä. Yliopistopaino Oy, Helsinki 2009.

Suomen lastenkulttuuriliitto. (n.d.). Kulttuurikasvatussuunnitelma. Viitattu 13.7.2026 [Kulttuurikasvatussuunnitelma - Klikkaa työkaluun ja aloita suunnittelu!](#)